Nr 271. Kraków, Wtorek 18 Czerwca 1912. Rok XXXI.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Chlebowskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcas i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Wiślna.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rookach. — W Wiedniu: Herman Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Sejmowa reforma wyborcza.

(Telefonem.)

Lwów, 18 czerwca.

Wczorajsze obrady komisyi reformy wyborczej trwały do godz. 2 po południu, a następnie rozpoczęły się o godz. 4 po południu i trwały do 6 wieczorem. Rusini, mimo oświadczenia, że nie mają racyi brania udziału w dyskusyi, skoro nie jest ustalony procentowy rozdział mandatów, przez cały czas byli obecni i brali udział w dyskusyi.

Po zagajeniu obrad przez przewodniczącego posła Lea, zastępca marszałka, Pilat, wyjaśnił stanowisko Wydziału krajowego i zaznaczył, że referat statystyczny, przedstawiony przez dra Kasznicę, nie był przedmiotem obrad Wydziału krajowego, lecz został wykonany na podstawie uchwały Sejmu.

O liczbę mandatów ruskich.

Po przedstawieniu dat statystycznych przez dra Kasznicę rozpoczęła się dyskusya. Z obrad przedpołudniowych podnieść należy, że pos. Lewicki oświadczył, iż Rusini stoją na stanowisku, że należy się im 33% mandatów.

Poseł Głąbiński zaznaczył, że materyały nie są kompletne, ponieważ nie obejmują mandatów miejskich. W tej chwili nie można mówić o rozdziale mandatów. Należy z tem zaczekać, aż wszystkie przygotowania będą poczynione. Głąbiński nie złożył imieniem swojego klubu żadnego oświadczenia, co do procentowego rozdziału mandatów.

Poseł Starzyński przypomniał, że ilość mandatów, ofiarowanych Rusinom, wynosząca 26 4/10%, nie jest uchwałą stronnictw, tylko na konferencyi przewodniczących klubów zaproponowano ją dla klubów. Kluby miały się w tej sprawie wypowiedzieć, dotąd jednak tego nie uczyniły.

Liczba Rusinów w miastach Galicyi.

Następnie przemawiali inni mowcy, którzy złożyli znane już oświadczenia, poczem zabrał głos referent p. Kasznica, który dał pogląd statystyczny 25 miast w Galicyi wschodniej. — Statystyka wykazuje, że na ogólną cyfrę 64.000 wyborców w tych miastach, jest zaledwie 4637 czyli 7 3 proc. Rusinów. We Lwowie np. jest 17.000 wyborców, z tego wyborców ruskich 804, w Przemyślu 3104, z tego ruskich 344, w Stanisławie 3039, z tego ruskich 168, w Tarnopolu 2462, z tego ruskich 575, w Drohobyczu 3464, z tego ruskich 886, w Stryju 2099, z tego ruskich 465, w Kołomyi 3544, z tego ruskich 449, w Złoczowie 843, z tego ruskich 214, w Jaśle 979, z tego ruskich 15. Statystyka ludności w tych 25 miastach przedstawia ogółem 854.686 ludności, z tego rzymsko-katolickich jest 456.900, grecko-katolickich 118.000, izraelickich 269.000, reszta przypada na inne wyznania. Lwów ma 206 000 ludności, z tego 105 000 jest Polaków, 39.000 Rusinów, 57.000 żydów, reszta przypada na inne narodowości. Przemyśl ma 54.562 ludności, z tego rzymsko-katolickich 25.000, grecko-katolickich 12 000, a 16.000 żydów; Stanisławów ma 33.000 ludności, z tego grecko katolickich 7000, reszta przypada na Polaków, żydów i t. d.

Rozkład mandatów.

Dr Kasznica przedstawił następnie rozkład 205 względnie 206 przyszłych mandatów sejmowych, co jest punktem wyjścia dla obliczeń statystycznych, przez niego podanych. Według tego Sejm składałby się z 205 względnie 206 członków: 16 wirylistów, w tem 4 względnie 5 ruskich (3 biskupów, rektor i prorektor przyszłego uniwersytetu ruskiego), 45 posłów z wielkiej własności, w tem jeden mandat ruski, 36 z miast i 10 z kuryi powszechnej miejskiej; Rusini mieliby w tej kuryi razem 5 mandatów; 91 z kuryi wiejskiej, z tego 47 polskich, a 44 ruskich. Ogółem Rusini mieliby 55 posłów, na ogólną liczbę 206 posłów. Powszechną zwróciła uwagę wielka liczba wirylistów.

Poseł Stapiński żalił się, że z reformą wyborczą nie można dojść do ładu; zgadza się on na 26 4/10 prc. mandatów, ale zastrzegł się, że stosunek, korzystny dla Rusinów, nie może nastąpić kosztem jednej kuryi, lecz złożyć się na to muszą wszystkie kurye. Tymczasem spotykamy się z podwyższeniem mandatów w jednej kuryi. Reforma jest koniecznością obustronną i dlatego mowca sądzi, że posłowie ruscy powinni wziąć udział w dyskusyi, bo tu nie chodzi o dwa lub trzy mandaty, lecz o uspokojenie kraju.

Poseł Cieński, który z początku zastrzegł się przeciw 26 i 4 10%, starał się złagodzić poprzednie oświadczenie.

Na tem wyczerpały się obrady przedpołudniowe.

Obrady popołudniowe.

Po południu na wstępie zabrał głos poseł Bandrowski, który polemizował z wywodami dra Kasznicy. Zarzucił on, że materyał nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy, że liczba Polaków podana jest raz na podstawie wyznania, raz na podstawie języka towarzyskiego i że żydów zaliczono do Polaków. Zresztą ton przemówienia pos. Bandrowskiego był pokojowy.

Poseł Skołyszewski zgłosił wniosek 1) aby wezwać Wydział krajowy do jaknajszybszego przygotowania dalszych dat statystycznych, obejmujących kuryę miejską, kuryę miejską powszechnego prawa głosowania, kuryę Izb handlowych i rękodzielniczych i kuryę wielkiej własności ziemskiej. Daty statystyczne opierać się mają nietylko na kryteryum narodowem, ale też mają przedstawić podatkową siłę każdej kuryi. 2) Poleca się prezydyum komisyi, aby poczyniła odpowiednie i skuteczne starania celem zwołania w jaknajkrótszym czasie, w każdym razie przed 10 września b. r., komisyi reformy wyborczej na dłuższą sesyę.

Co się tyczy pierwszego wniosku, wykazano że daty, których poseł Skołyszewski się domagał, są w przygotowaniu.

O rokowania w Wiedniu.

Pos. Stadnicki z klubu centrum oświadczył, że nie popiera zarzutów, czynionych biuru statystycznemu, chociaż stwierdzić musi, że biuro poszło w opracowaniu dalej, niż Sejm polecił. Przewlekanie reformy wyborczej pochodzi — jego zdaniem — stąd, że niema jednolitego prowadzenia. Pozatem słychać dużo o poufnych układach i zobowiązaniach, które właściwie nie mają upoważnienia z żadnej strony. Mówi się o obietnicach pewnych miarodajnych sfer, to znów o konferencyach w Wiedniu, gdzie obok uniwersytetu wciągnięto także inne sprawy ruskie. Trudno wprawdzie ruszyć z miejsca, jednak sumiennie działając, trzeba dojść do przekonania, że istnieje wiele innych spraw, jak reforma gminna, rozszerzenie autonomii i reforma statutu, co do których wprzód trzeba się porozumieć, a potem dopiero przystąpić do ustalenia procentowej ilości mandatów.

Przewodniczący poseł dr Leo w odpowiedzi stwierdził, że wszystkie pertraktacye i rokowania odbywały się za uchwałą klubów i przez prezydya klubów. Były też fazy, w których prezydya klubów zwracały się wprost do namiestnika o pośrednictwo. Układów na własną rękę nie było. W Wiedniu o reformie wyborczej nie było mowy, tylko o sprawach, należących do parlamentu. Dla uniknięcia wszystkich mylnych kombinacyj, Koło polskie podało komunikat urzędowy do „Polnische Corresp.“, który to komunikat jest jedynie autentycznym. Komunikaty inne są najczęściej dorywcze i na nich opierać się nie można. W końcu oświadczył poseł Leo, że po ustaleniu dat statystycznych ma zamiar zwołać komisyę na kilka dni, celem ostatecznego sfinalizowania reformy wyborczej.

„Ad calendas graecas“.

Poseł Krzeczunowicz postawił jeszcze cały szereg żądań o przedstawienie rozmaitych dat statystycznych, a mianowicie co do kwestyi: Jak się przedstawia obecnie stosunek ilościowy prawyborców polskich, ruskich i innych w każdym z obecnych 74 okręgów wyborczych wiejskich — stosunek ten ma być sporządzony podług języka towarzyskiego i wyznania; dalej, jak się przedstawia stosunek tych 24-letnich osób, które dotąd jeszcze prawa wyborczego nie mają, a mają je otrzymać, dla każdego z 12 projektować się mających okręgów, z których dwa objąć mają terytorya 14 obecnych okręgów, a dziesięć ma objąć po 6 obecnych wiejskich okręgów wyborczych; jak się przedstawia stosunek tych 24-letnich obywateli miejskich, którzy dotąd prawa wyborczego nie mają, a mają je otrzymać, gdyby dla nich utworzono 7 okręgów wyborczych, obejmujących wszystkie miasta, uprawnione do wyboru posłów miejskich; wreszcie ilu Rusinów miałoby szanse wejść do Sejmu, gdyby Sejm składał się ze 196 posłów.

Jednem słowem, pos. Krzeczunowcz żądał, aby zaprowadzić kuryę powszechną nietylko w miastach, ale i w okręgach wiejskich. Wywody te wywarły na obecnych wrażenie, że dążą do postawienia reformy wyborczej na zupełnie nowych podstawach, względnie do odsunięcia jej załatwienia „ad calendas graecas“.

Żądaniom posła Krzeczunowicza sprzeciwili się stanowczo pos. Maryewski, Makuch i Stapiński.

Pos. Krzysztofowicz żądał wykazania, jaki jest stosunek opłacanych podatków bezpośrednich ze strony Polaków i Rusinów w całym kraju w kuryi gmin wiejskich wogóle, wreszcie ze strony Rusinów wschodnio-galicyjskich w stosunku do Polaków wschodnio-galicyjskich.

P. Kasznica wytłomaczył, że daty statystyczne w tym kierunku są gotowe i zostały opublikowane między innemi w broszurze p. Stefczyka.

Pokojowy tok obrad.

Przemawiało jeszcze kilku posłów, między nimi pos. Witos, poczem przyjęto jednogłośnie drugą część wniosku posła Skołyszewskiego i na tem dyskusyę wyczerpano.

Zamykając posiedzenie podniósł prezes Leo z radością, iż usposobienie podczas obrad było pokojowe i wyraził nadzieję, że komisya dojdzie wkrótce do pozytywnego rezultatu. Trzeba dać Wydziałowi krajowemu sposobność do uzupełnienia materyałów statystycznych, które będą podstawą dalszych obrad.

Na tem obrady zamknięto.

Przyszła sesya obrad komisyi.

Przyszłe posiedzenie komisyi dla reformy wyborczej zwołane więc będzie przed 10 września. Obrady potrwają wtedy dłuższy czas.

„Diło“ o obradach komisyi.

Lwów, 18 czerwca.

Odnośnie do odbywających się wczoraj obrad komisyi dla reformy wyborczej zamieściło wczorajsze „Diło“ krótki artykulik, w którym powiada, że nie wchodzi w motywy, dlaczego wbrew wszelkim przewidywaniom komisya już teraz ma ochotę do pracy. Nie wypowiadając domysłów co do skuteczności obrad komisyi, ograniczyło się „Diło“ tylko do przypomnienia dawnego stanowiska klubu ukraińskiego w tej sprawie.

Nowy marszałek.

(Telefonem.)

Lwów, 18 czerwca.

Nowy marszałek krajowy, hr. Gołuchowski, wprowadzony będzie w urzędowanie przez namiestnika we środę 19 b. m. o godz. 11 przed południem. Namiestnik przedstawi nowemu marszałkowi członków Wydziału, poczem marszałek powitany będzie przez urzędników Wydziału krajowego.

We środę więc nowy marszałek obejmie urzędowanie, choć powiadają, że tylko na krótki czas, bo, jak słychać, ma niezadługo wyjechać.

Propaganda prawosławna w Galicyi.

(Telefonem).

Jasło, 18 czerwca.

Sąd tutejszy skonfiskował 36 broszur, zapomocą których agenci moskalofilscy usiłowali szerzyć prawosławie wśród ruskiej ludności w powiecie jasielskim i gorlickim.

Rusini a wybory w Stryju.

(Telefonem.)

Stryj, 18 czerwca.

Ruscy wyborcy w Stryju uchwalili przy dzisiejszych wyborach uzupełniających do Sejmu nie stawiać tym razem własnego kandydata, lecz ze względu na naprężoną sytuacyę w kraju i parlamencie wstrzymać się od głosowania. Na wypadek jednak, gdyby przeciw jedynej kandydaturze polskiej, p. Misińskiego, wyłoniła się w ostatniej chwili kandydatura wszechpolska, uchwalono dla niedopuszczenia takiej wrogiej kandydatury oddać wszystkie ruskie głosy gremialnie na p. Misińskiego.

O uniwersytet ruski.

(Telefonem.)

Wiedeń. Konferencye ministra oświaty i ministra spraw wewnętrznych z przywódcami ruskimi trwają dalej. Rusini wręczyli rządowi swój memoryał z postulatami co do uniwersytetu ruskiego. Dziś odbędzie się posiedzenie klubu ruskiego, na którem podany będzie do wiadomości przebieg dotychczasowych rokowań w Wiedniu i we Lwowie i zapadnie uchwała co do dalszej taktyki klubu.

Lwów, 18 czerwca.

Wczorajsze „Diło“ ogłasza na czele numeru obszerną odezwę, podpisaną przez narodny komitet, zarząd ukraińskiej partyi radykalnej, ukraińską socyalną demokracyę i akademicką młodzież ukraińską, w której to odezwie po obszernych wywodach twierdzi, że naród ukraiński, w odpowiedzi na uchwałę Koła polskiego, musi głośno, jednomyślnie oświadczyć, że ukraiński uniwersytet musi stanąć we Lwowie. Dalej podnosi, że sprawa uniwersytetu ukraińskiego to sprawa nietylko austryackiej, ale całej Ukrainy od Karpat aż po Don. Wkońcu wzywa cały naród ukraiński do walki o uniwersytet we Lwowie i do tłumnego udziału w manifestacyjnych wiecach w tej sprawie.

Ustawy wojskowe.

(Telefonem.)

Wiedeń, 18 czerwca

W komisyi wojskowej przyjęto wczoraj po południu szereg rezolucyj, zgłoszonych w dyskusyi.

Następnie przystąpiono do obrad nad ustawą o obronie krajowej. Dyskusyę generalną i szczegółową prowadzono jednocześnie.

W ciągu dyskusyi minister Georgi uzasadniał konieczność trzyletniej służby przy kawaleryi obrony krajowej, omówił kwestyę języka w służbie i komendzie. Przez wprowadzenie słowa „służba“ nie jest zamierzona żadna nowość pod jakimkolwiek względem.

Wśród tych okoliczności komisyi pozostawia się do rozstrzygnięcia przyjąć § 8 lub brzmienie § 7 ustawy o obronie krajowej obecnie obowiązującej.

Komisya przyjęła §§ 1 do 7 bez zmiany, przy § 8 skreśliła słowo „służbowy“, poczem przyjęła resztę paragrafów bez zmiany.

Wiedeń, 18 czerwca.

Komisya wojskowa skończyła swoje prace.— Referent poseł Sommer przedłoży natychmiast relacyę o obu ustawach wojskowych, tak, że relacya ta pojawi się na dzisiejszem pełnem posiedzeniu Izby posłów. Drugie czytanie ustawy wojskowej rozpocznie się we środę. Ustawa będzie przeprowadzona w ten sposób, że dla dyskusyi szczegółowej utworzone będą dwie grupy: jedna odnosić się będzie do postanowień wyłącznie wojskowo-technicznych, a druga grupa obejmować będzie te paragrafy, które odnoszą się do ulg dla ludności.

Podwyższenie podatku od wódki.

(Telefonem).

Wiedeń. Pos. Korytowski przedłożył wczoraj relacyę w sprawie podwyższenia podatku wódczanego. Według tej relacyi, ma nastąpić podwyższenie podatku o 50 K na hektolitrze z dniem 1 września b. r.

Prowizoryum budżetowe.

(Telefonem).

Wiedeń. Komisya budżetowa obradowała wczoraj w dalszym ciągu nad prowizoryum budżetowem. Przemawiali pp. Schraffl, Fink, Glöckl. Pos. Rosner zwrócił się przeciw zarzutom pos. Diamanda, jakoby Koło polskie ponosiło winę opóźnienia obrad komisyi finansowej i budżetowej.

Po ukończeniu dyskusyi przystąpiono do głosowania.

Przyjęto prowizoryum budżetowe wogóle według przedłożenia rządowego. Przy § 6 przyjęto wniosek pos. Diamanda, że w latach notorycznego nieurodzaju ziemniaków i kukurudzy, rząd ma prawo wstrzymać obdzielenie gorzelń kontyngentem i bonifikacyami rolniczemi, a nawet zakazać fabrykacyi spirytusu ze środków żywności, gdyby tego wymagała sprawa odżywiania się ludności. Dalej uchwalono rezolucyę pos. Kolischera, by rząd jak najrychlej wygotował program inwestycyi kolejowych i systematycznie je przeprowadził, wreszcie rezolucyę Diamanda, by budżet na rok 1913 był wniesiony najpóźniej 1 października 1912. — Sprawozdawcą dla Izby został wybrany poseł Steinwender.

Polscy koloniści w Bośni u ministra Bilińskiego.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Iliza (Bośnia). Minister Biliński przyjął wczoraj w pałacu rządowym deputacyę polskich kolonistów, składającą się z 20 członków, którzy zjawili się w zastępstwie 16 gmin powiatu Banialuka i przedłożyli ministrowi szereg postulatów gospodarczych i kulturalnych, zawartych w osobnym memoryale.

Minister oświadczył, że leży mu bardzo na sercu dobro polskich kolonistów, tak samo jak wszystkich innych mieszkańców Bośni. Na prośbę kolonistów o uregulowanie spraw wyznaniowych minister oświadczył, że porozumiał się już co do tego z ks. arcyb. Bilczewskim, który też wysłał już dwóch polskich kapłanów, instytucya zaś dalszych duszpasterzy polskich będzie zaprowadzona z biegiem czasu. Co do nauki w szkołach ludowych przyrzekł minister zaprowadzić w I. klasie wyłącznie polski język wykładowy, w II. klasie obok polskiego obowiązkowy serbsko-chorwacki, w III. zaś język serbsko-chorwacki wykładowy, a polski obowiązkowy. Przyrzekł rozpatrzeć sprawę obdzielania gruntami i poprzeć żądanie kolonistów co do uzyskania praw przynależności w Bośni.

We wszystkich kwestyach spornych — oświadczył minister — niechaj koloniści udają się z pełnem zaufaniem do naczelnika powiatu Tuzla, p. Barona, który jest rodowitym Polakiem i został mianowany komisarzem wychodźczym. P. Baron będzie na miejscu badał skargi i brał pod rozwagę wszystkie życzenia kolonistów, a rząd krajowy i minister będą je w jak najszerszej mierze uwzględniali.

Następnie przyjął minister deputacyę kolonistów ruskich, którzy mu również przedstawili swoje życzenia, i odpowiedział im w tym samym duchu, co Polakom. Deputacyę ruską prowadził generalny wikary ks. Żuk

Ugoda w Czechach.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Praga, 18 czerwca.

Pod przewodnictwem pos. Svechli odbyło się wczoraj w gmachu Sejmu posiedzenie czeskich posłów sejmowych. W posiedzeniu tem nie uczestnili posłowie narodowo-socyalni i prawno-państwowi, ponieważ odrzucono ich żądanie o zwołanie pełnego zgromadzenia wszystkich posłów Sejmowych. Posłowie Svechal i Forzt zdali sprawę z dotychczasowego stanu rokowań ugodowych, co przyjęto do wiadomości

Utrzymuje się przekonanie, że możliwem jest korzystne zakończenie rokowań ugodowych i że w ciągu tego tygodnia prace ugodowe dojrzeją tak dalece, że można będzie zwołać pełne zgromadzenia posłów sejmowych obu narodowości. Gdyby te zgromadzenia posłów ukończyły szybko narady, wtedy będzie można zwołać plenum komisyi, aby zaaprobować uchwały subkomitetów, a bezpośrednio po tem zwołanoby posiedzenie Sejmu czeskiego, celem ratyfikowania ugody.

Z węgierskiej Izby magnatów.

(Tel. „Nowej Reformy“).

O uniwersytety katolickie.

Budapeszt. Izba magnatów załatwiła wczoraj szereg przedłożeń, uchwalonych przez Izbę posłów, między innemi przedłożenie o kreowaniu uniwersytetów w Preszburgu i Debreczynie. W dyskusyi arcybiskup Czernoch uzasadniał konieczność utworzenia internatów przy uniwersytetach i odpierał obecne zapatrywania co do wolności nauki. Jak długo istnieją profesorowie, którzy zwalczają światopogląd chrześcijański, uprawnione jest żądanie tworzenia uniwersytetów katolickich.

Budapeszt. W kołach Izby magnatów opowiadają, że hr. Csaky zamierza z powodu nadwątlonego zdrowia ustąpić ze stanowiska prezydenta Izby magnatów.

Zjazd cara z cesarzem Wilhelmem.

(Telegr. „N. Reformy“).

Berlin. „Nord. Allg. Ztg.“ pisze: Jak już jest wiadomem, cesarz Wilhelm zjedzie się z carem na wodach fińskich w pierwszych dniach lipca. W towarzystwie cesarza znajdować się także będzie kancierz.

Straszna burza.

(Tel. „N. Reformy“.)

Cansas City. Burza, która szalała w sobotę na zachodnim brzegu Missouri, poczyniła olbrzymie szkody. Zginęło 20 ludzi. W Johnville zapadła się dzwonnica w kościele katolickim podczas nabożeństwa. Trzy osoby zabite, wśród nich ksiądz, który po pierwszem przerażeniu wezwał wiernych, aby opuścili kościół, sam zaś pozostał, aby rannym udzielić pociechy religijnej.

Cholera w Syryi.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Medyolan. „Corriere de la Italia“ donosi z Kairu: Turecki delegat oświadczył międzynarodowemu komitetowi sanitarnemu w Aleksandryi, że w Turcyi azyatyckiej szerzy się cholera. W Aleppo zachodzi codziennie do 100 wypadków, z których 80 prc. kończy się śmiertelnie.

Aleksandretta i Akka w Syryi są również objęte cholerą. Rząd egipski poczynił zarządzenia, aby zapobiedz rozszerzeniu się cholery na Egipt.

Z Kasy oszczędności miasta Krakowa.

Nowy statut. — Stan Kasy. — Subwencye. — Rozszerzenie budynku Kasy. — Urządzenie składnicy wkładkowej w dzielnicach przyłączonych. — Sprawozdanie z łaźni miejskiej

Kraków, 18 czerwca.

W piątek i sobotę ubiegłego tygodnia odbyło się doroczne posiedzenie Wydziału Wielkiego Kasy oszczędności miasta Krakowa pod przewodnictwem I wiceprezydenta dr Szarskiego i w obecności komisarza rządowego Władysława Kowalikowskiego.

Na podstawie referatu prof. dra Rosenblatta uchwalono opracowany przez tegoż nowy statut, przyjęty poprzednio przez komisyę statutową i kontrolującą. Statut wprowadza wiele nowych zmian, z których najważniejsze są: Przepisy co do wkładek i zwrotów upoważniają Kasę do przyjmowania wkładek na rachunek bieżący za umówionem oprocentowaniem od zakładów dobroczynnych, gmin, władz publicznych i instytucyj, zobowiązanych do publicznego składania rachunków; przyznają wkładkom oprocentowanie dzienne t. j. rozpoczynające się z dniem następnym po wniesieniu wkładki, a ustające przy zwrocie wkładki z dniem poprzedzającym wypłatę, znoszą postanowienie dawnego statutu, nadające Kasie prawo zawieszenia dalszego oprocentowania wkładek w razie, gdyby procenta nieodebrane wzrosły do wysokości pierwotnej wkładki. Oprócz dotychczasowego sposobu użycia swoich funduszów będzie mogła Kasa eskontować własne książeczki wkładkowe, kupony i wylosowane papiery wartościowe. Według dalszych postanowień nowego statutu służy Kasie oszczędności prawo urządzenia zakładu dla wydawania listów zastawnych, tudzież prowadzenia interesów depozytowych.

Zarząd Kasy oszczędności sprawować będą: Wydział Wielki, Wydział nadzorczy i Dyrekcya. Zakres działania Wydziału Wielkiego został znacznie rozszerzony. W miejsce komisyi kontrolującej z 12 członków ustanowiono Wydział nadzorczy z 9 członków, który w ogólności sprawować będzie nadzór nad całym zarządem Kasy. Wybrany z łona Wydziału nadzorczego komitet rewizyjny wykonywać będzie kontrolę wszystkich funduszów i agend Kasy. W skład dyrekcyi wejdą: przewodniczący dyrekcyi, dyrektor i 5 dyrektorów zastępców. — Dyrekcya obradować i uchwalać będzie tak, jak dotąd, w gronie 3 członków.

Nowy statut uchwalił Wydział Wielki przedstawić Radzie miejskiej do zatwierdzenia.

Na dalszem posiedzeniu przedstawił dyrektor Kasy dr Staniszewski sprawozdanie i zamknięcie rachunków Kasy oszczędności i zakładu zastawniczego za rok 1911. Zamknięcie rachunków wykazuje, że pomimo niepomyślnych warunków, w jakich Kasy oszczędności w ubiegłym roku pracowały, rozwój Kasy oszczędności miasta Krakowa jest powolny, ale prawidłowy i wynik naogół zadowalniający.

Podajemy stan rachunków z dnia 31 grudnia 1911 r. (halerze opuszcza się). Ogólny stan wkładek powiększył się tak, że wynosi przeszło 40 milionów koron, w szczególności koron 40,555.392; zwiększyła się również ilość wydanych książeczek wkładkowych na 35.273

Puszek oszczędności w obiegu było sztuk 1819, a stan kapitału na nie złożonego koron 908.832. Zaliczki na zastaw papierów wartościowych wynosiły K 194.161; portfel wekslowy powiększył się o K 1,636.448 i wynosił K

5,770.818; pożyczki hipoteczne zwiększyły się o K 221.699 i wynosiły K 29,344.065; pożyczki gminne zwiększyły się do kwoty K 708.560.

Papiery wartościowe, wartość których stanowiące, przedstawiały wartość kursową koron 6,647.364, stan zaliczek, udzielonych przez zakład zastawniczy, wynosił K 800.856. — Stan własnego majątku Kasy wynosił 31-go grudnia 1911 r.:

w funduszu rezerwowym A	3,383.604 K
„ Kasie zaliczkowej	31.870 „
„ funduszu emerytalnym	531.983 „
Razem	3,947.457 K.

Ogólny majątek, zostający pod zarządem Kasy, wynosił z końcem roku sprawozdawczego K 62,596.184, zwiększył się zatem o 1,620.175 K. Zamknięcie rachunków nie wykazuje żadnych odpisów pretensyi Kasy.

Zysk administracyjny za rok 1911 wynosi 95.844 koron, zwiększył się zatem o 15.673 koron.

Sprawozdanie dyrekcyi Wydział Wielki przyjął do wiadomości.

Według złożonego przez syndyka Kasy dra Tadeusza Federowicza i przez Wydział do wiadomości przyjętego sprawozdania z czynności za rok 1911 tylko w trzech wypadkach egzekucya doprowadzoną została do egzekucyjnej sprzedaży przez licytacyę; cena, uzyskana przy licytacyi, przenosiła niemal dwukrotnie sumę pożyczki Kasy oszczędności.

Sprawozdawca komisyi kontrolującej Henryk Szatkowski złożył sprawozdanie za rok 1911.

Przeprowadzone w r. 1911 rewizye obejmowały przegląd wszystkich agend Kasy, szkontrum gotówki, portfelu wekslowego, lombardu papierów pożyczek hipotecznych, funduszu rezerwowego, administracyjnego i emerytalnego, wkładek, zwrotów i Zakładu zastawniczego. Ponadto komitet rewizyjny zbadał zamknięcie rachunków i bilans Kasy i Zakładu za r. 1911, a znalazłszy zupełną zgodność, przedstawił Wydziałowi Wielkiemu wniosek na przyjęcie zamknięcia do wiadomości i udzielenie dyrekcyi absolutoryum.

Wydział Wielki sprawozdanie przyjął do wiadomości i udzielił dyrekcyi absolutoryum z rachunków za rok 1911. Zarazem na wniosek członka wydziału J. K. Federowicza wydział wyraził p. sprawozdawcy i pp. członkom komitetu rewizyjnego podziękowanie i uznanie za gruntowne, rzeczowe i z wielkim nakładem pracy wygotowane sprawozdanie.

Na wniosek dyrekcyi Kasy, poparty przez komisyę kontrolującą, a przedstawiony przez tego samego sprawozdawcę, wydział uchwalił wydzielić z czystego zysku za rok 1911 kwotę K 12.000 do funduszu emerytalnego urzędników i sług Kasy, do funduszu rezerwowego A K 1759, tudzież przyznał instytucyom dobroczynnym i użytecznym datki w następujących kwotach:

Na fundacyę humanitarną dla uczczenia jubileuszu cesarza Franciszka Józefa I. (piąta rata) K 10.000, na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła 1000, na restauracyę kościoła św. Floryana 500, na restauracyę kościółka Bożego Miłosierdzia na Smoleńsku 200, na restauracyę kościółka św. Wojciecha 1000, na restauracyę kościoła św. Anny 500, na restauracyę starej synagogi izraelickiej 6000, dla szpitala izraelickiego w Krakowie 2000, dla Tow. tanich mieszkań dla robotników katolików w Krakowie 2600, dla Konwentu Braci Miłosierdzia w Krakowie na budowę szpitala jubileuszowego 1000, dla Tow. dobroczynności 1000, dla 6 ochronek 2400, dla Stow. wsparcia biednych chłopców izraelickich 300, dla Tow. ku wsparciu biednych uczniów szkół ludowych w Krakowie 200, dla Tow. ku wsparciu ubogich uczniów wyznania Mojżeszowego 200, dla Stowarzyszenia ku wsparciu rękodzielników izraelickich 200, dla Akademii handlowej w Krakowie 800, dla Zakładu im. ks. Siemaszki dla opuszczonych chłopców 200, dla Tow. św. Wincentego á Paulo męskiego 200, dla Tow. św. Wincentego á Paulo żeńskiego 200 K.

Na Przytulisko powstania z roku 1863/4 300 K, na Towarzystwo wzajemnej pomocy uczestników powstania z roku 1863/4 200, dla Zgromadzenia Braci Miłosierdzia 1000, dla Towarzystwa ochrony starców izraelickich 400, dla stowarzyszenia wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców 1000, dla rekonwalescentów wychodzących ze szpitala św. Łazarza 400, dla Domu pracy w Krakowie 1000, dla szpitala św. Ludwika 400, dla Towarzystwa muzycznego w Krakowie 400, dla Zakładu starych i chorych kobiet na Blichu 200, — dla Stowarzyszenia nauczycielek 200, dla Ochotniczego Towarzystwa ratunkowego 1000, dla Zakładu św. Jadwigi (opieka nad biednemi dziewczętami) 400, dla Bursy akademickiej 400, dla Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ 1750, dla Bractwa izraelickiego „Bikur Cholim“ 150, dla taniej izraelickiej kuchni ludowej 400, dla krakowskiego Towarzystwa kolonii wakacyjnych w Kochanowie 400, dla Stowarzyszenia ku niesieniu pomocy biednym chorym i wyzdrowieńcom wyznania mojżeszowego 200, dla Towarzystwa miłośników historyi i zabytków Krakowa 500, dla Towarzystwa nad opuszczonemi dziećmi (Zakład Żurowskiej) 800, dla Stowarzyszenia opieki nad opuszczonemi niemowlętami 500, dla Stowarzyszenia zaopatrującego ubogich w odzież i obuwie 100, dla krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej 450, dla Towarzystwa Szkoły ludowej 450, dla Towarzystwa szkoły dla dorosłych analfabetów 100, dla Towarzystwa śpiewackiego „Lutnia“ 200, dla krakowskiej kolonii leczniczej w Rabce 300, dla Herbaciarni w Krakowie 600, dla SS. Nazaretanek na internat uczenic seminaryum nauczycielskiego 200, dla Bursy dla synów nauczycieli 300, dla Stowarzyszenia polskich rękodzielników „Gwiazda“ 400, dla krakowskiego przytuliska dla ubogich 200, dla Towarzystwa „Nadzieja“ ku wspieraniu ubogiej, chorej, uczącej się młodzieży żydowskiej galicyjskich szkół średnich i wyższych 100, dla krakowskiego Stowarzyszenia kobiet dla wsparcia wdów wyznania izraelickiego 100, dla bezpłatnej kuchni dla dziatwy szkolnej 200, dla Izby rękodzielniczej w Krakowie 1000, dla Towarzystwa opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich w Krakowie 500, na budowę Bursy im. Andrzeja Potockiego 1000, na cele oświatowe 2000, dla Koła panien opiekujących się zaniedbanemi dziećmi 100, dla krakowskiego Towarzystwa walki z gruźlicą na założenie dispensaire przeciwgruźliczego 500, dla Rady opiekuńczej 300, dla I Koła Towarzystwa Szkoły Ludowej 60, dla powszechnego Towarzystwa budowy tanich domów 250, na wystawę architektury w Krakowie 1000, dla instytucyi zawodowej opieki 300, dla akademickiego Koła Straży pożarnej 100, dla Sekcyi III Rady opiekuńczej 150, dla Towarzystwa Bratniej pomocy uczniów Akademii Sztuk pięknych 200, dla Zakładu wychowawczego w Pawlikowicach 500, na cele popierania akcyi oszczędnościowej 500, na budowę domu dla młodzieży rękodzielniczej im. Piotra Skargi (pierwsza rata) 1000 K.

Na zasilenie funduszu na budowę domu dla młodzieży rękodzielniczej, który ma być wzniesiony dla uczczenia pamięci Piotra Skargi w trzechsetną rocznicę śmierci, przeznaczyła Kasa oszczędności kapitał 10.000 K, płatny w rocznych ratach, w ten sposób, iż mające się zebrać z tych rocznych czystych zysków. Jako pierwszą ratę przeznaczył wydział z zysków za rok 1911 kwotę 1000 K. Wypłata rat następować będzie do rąk prezesa komitetu księcia biskupa Sapiehy, po zatwierdzeniu uchwały Wydziału przez namiestnictwo.

W dalszym ciągu uchwalono preliminarz wydatków administracyjnych na rok 1912, przyczem załatwiono kilka spraw osobistych.

Po wyczerpującym referacie p. Sarego, członka i prezesa komisyi, wybranej dla sprawy przebudowy gmachu Kasy oszczędności, Wydział wielki uchwalił oostąpić od myśli rozszerzenia gmachu Kasy Oszczędności na gruntach l. or. 11, 13, ul. Szpitalna i l. or. 22, 24 i 26 ul. św. Tomasza, postanawiając natomiast, że rozszerzenie budynku ma nastąpić kosztem dzisiejszego obszernego ogrodu i oficyny od ul. św. Marka.

Wskutek powyższej uchwały postanowiono na wniosek dyrekcyi, że wymienione wyż realności, stanowiące własność funduszu rezerwowego, przejść mają do funduszu emerytalnego i przez tę transakcyę zapewniono funduszowi emerytalnemu w przyszłości większy dochód i szybszy wzrost.

Wydział Wielki uznał zasadniczo potrzebę zmiany statutu zakładu zastawniczego i przekazał Komisyi statutowej przygotowanie sprawy przy uwzględnieniu projektu takiego statutu, opracowanego przez dyrektora Kasy dra Staniszewskiego.

Również na przedstawienie dyrekcyi, wydział uznał potrzebę zaprowadzenia na razie przynajmniej jednej składnicy wkładkowej w najruchliwszej ulicy dalszych dzielnic Krakowa i polecił dyrekcyi Kasy Oszczędności opracowanie instrukcyi dla składnicy wkładkowej i przedłożenie jej do uchwały wydziałowi Wielkiemu wraz z wykazem kosztów, z utrzymaniem składnicy połączonych.

W dalszym ciągu posiedzenia przedłożył dyr. Staniszewski sprawozdanie o łaźni ludowej za rok 1911. Łaźnia ta, w której zainstalowane 4 wanny i 12 kabin z natryskami pozwalać miały na okąpanie przez 1 rok tylko 35.000 osób, wydała kąpieli 67.474, a więc prawie dwa razy tyle.

Powodem tego jest wprawna służba, należyte funkcyonowanie mechanizmu łaźni i przyzwyczajenie się osób do regulaminowego czasu trwania kąpieli.

Podwyżka wydanych kąpieli w r. 1911 wynosi 368; dowodzi to, że łaźnia ludowa doszła do najwyższego punktu swej sprawności i że nie jest w stanie zaspokoić potrzeb w większej mierze, niż dotychczas.

Sprawozdanie to wydział Wielki przyjął do wiadomości.

Następnie wydział wybrał 12 członków komisyi kontrolującej i przedłużył mandaty urzędujących 2 zastępców dyrektorów aż do czasu wejścia w życie nowego statutu Kasy.

Zarazem wydział upoważnił dyrekcyę Kasy Oszczędności, by ta zwróciła się do Wydziału krajowego z ponowną prośbą o ustanowienie przedstawiciela Kasy w komitecie odbudowy zamku królewskiego na Wawelu, jak również do zakupienia tablicy pamiątkowej, umieścić się mającej w gmachu muzeum techniczno-przemysłowego, by w ten sposób przekazać potomności ofiarność Kasy, która ku uczczeniu 40-letniego jubileuszu rządów cesarza, tak znacznym funduszem przyczyniła się do powstania pamiątkowego gmachu.

Na tem wydział skończył obrady.

Kronika.

Kraków, wtorek 18 czerwca.

Kalendarzyk kościelny: Marka i Marcelina mm.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 3 min. 32; zachód o godz. 7 m. 50; długość dnia godzin 16 min. 18.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Przeważnie pogodnie, niepewnie, chłodno, zachodnie, żywe wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Tosca“.

Teatr na wystawie architektury: „Dwanaście żon Jafeta“.

Wystawy obrazów i rzeźb: w Towarzystwie Przyjaciół sztuk pięknych (plac Szczepański) i w Związku artystów (pałac Spiski).

Wystawa architektury na placu za rogatką Wolską.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

O usunięcie prochowni z pod Krakowa i Podgórza. Dnia 15 b. m., deputacya, złożona z prezesa Koła polskiego dra Lea, dra Korytowskiego, posła do parlamentu z Podgórza i burmistrza Maryewskiego, udała się do ministra wojny z prośbą o jak najspieszniejsze przeniesienie magazynów amunicyi, położonych w bliskości Krakowa i Podgórza. Tak minister wojny, jak i szef sekcyi Krobatin przyrzekli w najkrótszym czasie wydelegować komisyę, celem wyszukania odpowiednich miejsc, na które możnaby przenieść obecnie istniejące prochownie. — Przy tej sposobności deputacya prosiła również o przyspieszenie przeniesienia rejonu fortecznego.

Zniżki kolejowe dla uczestników zlotu Sokołów w Pradze. Według zawiadomienia tutejszej dyrekcyi kolei państw., udzielił zarząd kolei państw. uczestnikom kongresu przy jazdach ponad 50 km. zniżkę ceny jazdy we wszystkich klasach tak, że osoby jadące na ten kongres, a legitymujące się przy kasach kolejowych odpowiedniemi legitymacyami, opłacać będą przy użyciu pociągów osobowych połowę ceny jazdy pociągiem pospiesznym, a przy użyciu pociągów pospiesznych całą cenę jazdy pociągiem osobowym. Zniżki te obowiązywać będą do jazdy do Pragi począwszy od 21 b. m, a do powrotu najpóźniej do 8 lipca b. r., na wszystkich liniach kolei państwowych z wyjątkiem kolei lokalnych.

Obserwacyę nieba gwiaździstego i księżyca urządza sekcya geograficzno-przyrodnicza krakowskiego Koła Tow. nauczycieli szkół wyższych dzisiaj we wtorek o godz. 8½ wieczór. Punkt zborny na platformie obserwatoryum astronomicznego (ul. Kopernika) — o ile niebo okaże się dla obserwacyi dostępne; w przeciwnym razie tensam program w następny wieczór pogodny. Objaśnień udzielać będzie dr Dziewulski.

Upadek ukraińskiego brukowego pisemka. — Ze Lwowa telefonują nam: Wychodzący tu brukowy illustrowany dziennik ukraiński, „Nowe Słowo“, który nigdy nie przebierał w pogardliwych i brutalnych wyrażeniach odnośnie do narodu polskiego, przestał wczoraj wychodzić.

Pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Rosyi aresztowano onegdaj w Kołomyi Jerzego Kratta, stryja osławionego z awantur na uniwersytecie Kratta. — Jak nam telefonują ze Lwowa, Kratta wczoraj wypuszczono z więzienia.

Polski kongres przeciwalkoholowy, trzeci z rzędu, odbędzie się we Lwowie w czasie od 5 do 7 lipca b. r. Kongres będzie połączony z wystawą antyalkoholową.

Mianowania. „Wiener Zeitung“ ogłasza: Cesarz zamianował nadzwyczajnego profesora miernictwa II w politechnice we Lwowie dra Lucyana Grabowskiego zwyczajnym profesorem astronomii sferycznej i wyższej geodezyi, zaś adjunkta dra Kaspra Weigla nadzwyczajnym profesorem miernictwa.

Cesarz zamianował katechetę I szkoły realnej we Lwowie ks. dra Stefana Szydelskiego nadzwyczajnym profesorem teologii fundamentalnej w uniwersytecie we Lwowie.

Namiestnik zamianował koncepistów namiestnictwa Juliusza Ujejskiego, dra Romualda Szawłowskiego, Władysława Błockiego, Michała Rosolskiego, Maryana Jaworskiego, Ludwika Smalawskiego, Józefa Rydygiera, Józefa Dietla, Kazimierza Lenczewskiego, Czesława Pawlikowskiego, dra Artura Friedricha, dra Bronisława Rzuchowskiego komisarzami powiatowymi, zaś praktykantów konceptowych namiestnictwa Władysława Krokowskiego, Otmara Lazarskiego, Karola Mahra, hr. Agenora Gołuchowskiego, Stanisława Porembalskiego koncepistami namiestnictwa.

Zmarli.

Florentyna z Fuchsów Dolnicka zmarła dnia 17 b. m. w Sierszy.

Telegramy

z dnia 18 czerwca.

Demonstracye przeciw Tiszy.

Budapeszt. Wczoraj wieczorem przyszło do ponownych demonstracyj przeciw Tiszy. Gdy Tisza o 8 wieczorem wyjechał powozem, ludność zaczęła na jego widok wołać: Abzug Tisza!

Odroczenie zjazdu cara z królem angielskim.

Wiedeń. Z Petersburga donoszą, że zamierzona wizyta króla angielskiego w Petersburgu, albo na wodach fińskich została odroczona.

Odroczenie akcyi na morzu Egiejskiem

Berlin. Były minister De Marinis potwierdza w jednem z bolońskich dzienników wiadomość, że rząd włoski odroczył akcyę na morzu Egiejskiem, ponieważ odbywa się obecnie wymiana zdań w tej sprawie z rządem austryackim i niemieckim.

Strajki w Anglii.

Londyn. Robotnicy portowi kilku miast postanowili jednogłośnie na zebraniu podjąć pracę. Strajk ograniczono tylko na port londyński. Prezes Związku robotników portowych przyznał, że strajk się nie udał, głównie z powodu braku pieniędzy. Sądzą, że także strajk w Londynie zbliża się ku końcowi.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 17 czerwca.

NOWY HOTEL NARODOWY, własność dra Stanisława Adamskiego, ulica Pedelska, 22, (gustownie odrestaurowany. Parkiety, światło elektryczne, restauracya, łazienki w miejscu. Pokoje ze światłem od 2 koron w zwyż i stajnia): Paweł Niklewski z Wilna, Bogusław Jędruzik z Dąbrowy Górniczej, Przemysław Janow z Czerniowiec, dr Kazimierz Jarecki z Doliny, Stanisławowie Nowakowscy z Książa Wielkiego, Józef Tyszkiewicz, Stanisław Malesa z Warszawy, Włodzimierz Czaykowski z Tarnopola, Władysław Kubiaczyk z Wrocławia, Stanisławowie Bułatowie, Kazimierz, Katarzyna i Marya Kowalscy, Franciszek Mioduszewski z Brzeszcza, Janowie Neneccy z Zakopanego, Aleksander Złowroński z Rychwałtu, Karol Znamirowski ze Lwowa, Zenon Łuszczewski z Radomia.

HOTEL BELVEDERE, ul. Basztowa, 27, w pobliżu dworca kolej. (pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): dr Franciszek Zuch, F. Potek z Warszawy, inż. Feliks Łowicki z Kobierzyna, Ludmiła Muszt z Petersburga, Franciszek Kubiczek z Liebau (Morawy), Ferdynand Cudil z Frankstadt (Morawy), E. Seifert, E. Rager z Wiednia, Herman Penner z Morawskiej Ostrawy, Franciszek Klamert z M. Neustadt, Emil Grünfeld, Edward Hladisch z Wiednia, Józef Matłosz ze Lwowa, Józef Rabek z Dworca (Król. Pol.), Franciszka Rosenstock z Czerniowiec, Michał Goldstein z Jasła, S. Maschler z rodziną z Nowego Sącza, Stanisław Sperber, Adam Kowalski z żoną ze Lwowa, Józef Dobosz z Jablanicy (Hercegowina).

Z drukarni Literackiej w Krakowie. ul. Jagiellońska 10.
Rządca drukarni L. K. Górski.